

1. Alates 2014. aastast töötab küsitavas ametis seitsmes inimene - Taigo Lepik. Amet loodi 1993. aastal, nimekirja avas Oleg Alasi. **Mis amet?**

2. Maailma suurima siseveesadama au kuulub juba pikka aega ühele Tallinnast pisut suuremale Saksamaa linnale. Seda eelkõige tänu linna soodsale asukohale, kus üks 220 km pikkune jõgi suubub 1230 km pikkusesse Reini jõkke. **Mis linn?** Ja **mis jõgi** seal Reini suubub?

3. Ajaloolased peavad ühe riigi 3. mail 1791 vastu võetud põhiseadust esimeseks uue aja konstitutsiooniks Euroopas (ja teiseks pärast USA-d maailmas). Näete 100 aastat hiljem maalitud pilti sellest sündmusest. Kunstnik (1838-1893) on oma riigi üks tuntumaid, kindlasti aga tuntuim ajaloomaalija. Maali hoitakse riigi pealinna kuningalossis. **Kes on kunstnik ja mis riigi põhiseadus?**

4. Nikk ja nääk on mõisted eesti etnograafiast, tegemist on Pärnumaal kasutatud asjanduste (esemetega). **Mis esemed?**

5. Kuld*** (pildil) on ilus suur seen, aga kahjuks viha ega kõlba süüa. Selle suures perekonnas leidub nii häid söögiseeni (triibuline ***, hobu*** jt) kui mitesöödavaid ja ka mürgiseid (valge ***, haisev ***, hiir***, seep***, väävel***) liike, mida enamik seenelisi halvasti tunneb. **Mis seened?**

6. Malaisia arst Sheikh Muszaphar Shukor ja hambaarst Faiz bin Khaleed pälvisid 2007. aastal tiitli „Angkasawan“. **Mida tähendab või tähistab see malaisiakeelne sõna?**

7. Al Capone Robert de Niro kehastuses ja tema leppimatu oponent Kevin Costneri kehastuses on vastamisi 1987. aasta filmis „The Untouchables“ (Äraostmatud). Maffiabossi oponent (1903-1957) oli leppimatu korruptsiooni ja maffia vastu võitleja, üritades 1930ndail korda luua Chicagos ja Ohio osariigis. Sama ees- + perekonnanime kannab 2015. aastal avalikkuse ette tulnud Eesti ansambel pildil. **Nimetage ees- ja perekonnanimi.**

8. Kui Tallinnas kehtis alates 1248. aastast Lübecki linnaõigus, siis suures osas Kesk- ja Ida-Euroopas (sealhulgas Riia, Vilnius, Kaunas, Königsberg, Gdansk, Krakow, Praha, Buda, Minsk, Lviv, Ternopol jne) kehtis keiser Otto I ajal X sajandi keskpaiku tekkinud *** õigus. **Mis linn?** Tegemist on ühe liidumaa pealinnaga. Kuulsust on linnale toonud füüsik ja leiutaja Otto von Guericke (1602-1686), kelle nime kannab ka kohalik ülikool.

9. Sellel sportlasel on turjal juba 56 eluaastat, aga ikka kuulub ta oma ala absoluutsesse tippu. Seda tõestas ta veenvalt ka tänavu. **Kes on pildil?**

10. Viisnurksed tähed Hollywoodi Kuulsuste Alleel jagunevad viide kategooriasse (kino, teater, muusika, televisioon, raadio). Vaid ühele persoonile (1907-1998) kuulub täht kõigis viies kategoorias. Tema hauakivilt võib lugeda: „America's Favorite Cowboy ... American Hero, Philanthropist, Patriot and Veteran, Movie Star, Singer, Composer, Baseball Fan and Owner, 33rd Degree Mason, Media Entrepreneur, Loving Husband, Gentleman“. Kuuldav laulukatke on pärit 1939. aastast. **Kellest on jutt?**

11. Alpinistide unistuseks on vallutada 7453 m kõrgune Muchu Chhish – kõrgeim seni vallutamata mäetipp (arvestamata 7570 m kõrgust Gangkhar Puensum'i, kuhu Bhutani valitsus religioossetel põhjustel tõusta ei luba). Muchu Chhish asub Karakorami lääneosas Pakistani kunagisel Põhjaterriitoriumil, mis 2009. aastast kannab nime Gilgit-***, pealinnaks Gilgit. Tärnid asendavad kohanime, mis meile üsna kodusena tundub. **Mis nimi?**

12. Kuni uue põhiseaduse kehtestamiseni 1976. aastal oli selle riigi presidendi ametis Osvaldo Dorticós Torrado. 1976. aasta põhiseadus asendus taas uuega 2019, millega taastati presidendi ametikoht. Presidendiks sai mees (pildil), kes aasta varem oli saanud Riiginõukogu esimeheks. **Mis on praeguse presidendi nimi?** Kui see ei meenu, saab 1 punkti riigi eest.

13. Kes on need kaks muusikut (pildil paremal)? Ühel on olnud au juhatada Viini uusaastakontserti, teine on nii Enn Soosaare kui Lepo Sumera nime kandvate preemiade laureaat.

14. Mõlema mehe üheks eesnimeks on Ilmari. Mõlemad on esindanud Soomet 6 olümpiamängude jäähokiturniiril, neist kahel OM-I osalesid mõlemad koos. Kahe peale kokku jäi nende saagiks 2 olümpiahõbedat ja 5 pronksi. Nende mängijanimbrid Soome koondises – 8 ja 14 – kuuluvad neile igavesti. **Kes on need kaks?**

15. Black Moth * Vodka** on Inglismaal toodetav üsna kallis (pudel alates 40 €) naps. Jook on pudelisse saanud suuresti tänu kõrvalpildil olevale Itaaliast pärit koerakesele. **Mis sõna sobib tärnide asemele?** Vastuseks sobib ka eestikeelne sõna.

16. USA armee varustuses on maailma suurim lennukikandjate laevastik – kokku 11. Neist kümme kuulub Nimitz-klassi, prototüüp CVN-68 valmis 1975. aastal ja sai nime USA sõjalaevastiku II maailmasõja aegse ülemjuhataja Chester Nimitzi järgi. 2017. aastal lasti vette 11. ja seni kõige uuem lennukikandja CVN-78, mis kuulub järgmisse klassi. Veel kolm selle klassi laeva on praegu ehitamisel. Lennukikandjate viimane klass ja prototüüp CVN-78 kannavad isiku nime, kes II maailmasõja ajal teenis lennukikandjal CV-26 „Monterey“. Üle USA sai küsitav isik tuntuks Warreni komisjoni liikmena, kus tema ülesandeks oli uurida president Kennedy oletatava mõrvari Lee Harvey Oswaldi elulugu. Kelle nime kannab lennukikandja CVN-78?

17. Hiljuti lõppesid Moskvas rannajalgpalli 21. maailmameistrivõistlused. Brasiilia on võitnud 14 korda, Portugal ja Venemaa 3 korda. Mis riik on ühel korral tulnud rannajalgpallis maailmameistriks (2005. aastal)? 8 väravat lõi siis küsitava meeskonna eest Antony Mendy ja 6 väravat Jairzinho Cardoso.

18. KuMu 2013. aasta isikunäituse kataloogis on kirjas: „Tartumaal Pupastvere külas sündinud maalapse viisid õpingud Peterburi Stieglitzi kunsttööstuskooli, osavõtt revolutsioonisündmustest aga kümneks kujunemis-aastaks (1905–1915) Pariisi kunstimaailma.“ Eesti kunstnikest viibis just tema Pariisis kõige kauem. Pariisi on ta kujutanud ka sellel maalil. Kunstnik suri Moskvas. Tallinnas korraldati talle riiklikud matused, kunstniku põrm kanti valges portselanurnis kandraamil tõrvikute saatel läbi linna Tallinna Kunstihoonesse. Matustel kõneles Kaarel Eenpalu, tseremoonia kanti üle raadios. **Nimetage kunstnik.**

19. Kes on see Rakverest pärit fotokunstnik, muusik ja semiootik?

Tema seni viimane isikunäitus „Armastuse, õitsengu, hurma ja kaduviku lood“ (Tartu Kunstimuuseum, okt. 2020 – jaan. 2021) oli pühendatud kunstniku Tais elatud ja kogetud aastate vältel tema huvikeskmes olnud Tai arvukatele transsoolistele naistele – *kathoei'*dele. Pildi küsitavast kunstnikust on teinud Aleksander Kelpman (Müürileht).

20. Eesti keskmine õhtem temperatuur oli 2021. aasta juulis 21,2 kraadi ehk 3,4 kraadi normist kõrgem. See polnud siiski XXI sajandi kuumim juulikuu Eestis. Mis aastal on juuli olnud keskmiselt veel kuumem? See on ainus aasta, kus Eesti parimaks võistkonnaks on valitud võrkpallikoondis (ja aasta treeneriks Avo Keel). ERSO peadirigendiks sai sel aastal Nikolai Aleksejevi asemele Neeme Järvi. Eurovisiooni selle aasta võidulaulu kuulete taustaks.

21. Nimetage see Emmy ja Kuldgloobusega pärjatud filminäitleja. Kuldgloobuse pälvis ta viimati tänavu pildil kujutatud rolli eest teleseriaalis *The Crown*.

22. Levinuim lantanoid on tseerium. Täpselt tema all Mendelejevi tabelis paikneb levinuim aktinoid, mis looduses esineb peamiselt isotoobina aatommassiga 232 ja

poolestusajaga 14 miljardit aastat. Varem leidis see metall laialdast kasutamist, eirates radioaktiivsusega seostuvaid ohte. Nüüd on metalli looduslikud varud suures osas ootel, uuritakse võimalust kasutada neid tuumakütusena uue põlvkonna reaktorites. Elemendi avastas Rootsi keemik J. J. Berzelius 1829. aastal ja andis talle mütolooilise nime. Sama nime oli ta pakkunud 1815. aastal avastatud enda arvates uuele elemendile, mis aga osutus juba 1787. aastal teise rootslase C. A. Arrheniuse avastatud ütriumiks. **Mis nime kannab levinuim aktinoid?**

23. Kes on see armeekindral, kellel oli nii mõnigi kord au seista Stalini kõrval? Näete kaanepilti tema mälestuste 1980. aasta tõlkeväljaandest, pealkirjaga „With Stalin“. Mälestusteraamat oli pühendatud Stalini 100. sünniaastapäevale.

24. Nimetage sõna, mis on nimeks muuhulgas järgmistele objektidele:

- väidetavalt kahekümnekordset helikiirust arendav kolmeastmeline mandritevaheline ballistiline rakett Venemaa raketivägedes, NATO koodnimetusega SS-X-31, avalikkusele demonstreeritud 2018. aastal.
- kunagine kino Võrus (varasemad nimed Mars ja Saturn).
- Tartu rajooni üks eesrindlikumaid kolhoose (Saadjärve kandis, keskasula – Äksi, kauaaegne esimees – Edgar Beek). Kolhoosi spordihoonest on nüüd saanud Jäaja Keskus.
- Omski jäähokiklubi, kes mängib KHL Idakonverentsis Tšernõšovi divisjonis. 2004 ja 2021. aastal tuli klubi Venemaa meistriks.

25. Näete ühe tuntud kunstniku natüürmorti kaladega. Enamasti kujutas kunstnik siiski inimesi. Teda ennast võib täheldada 1862. aasta teosel „Muusika Tuileries’ aias“, siinsel väljalõikel seisab 30-aastane kunstnik pildi vasakus servas. **Kes on see kunstnik?**

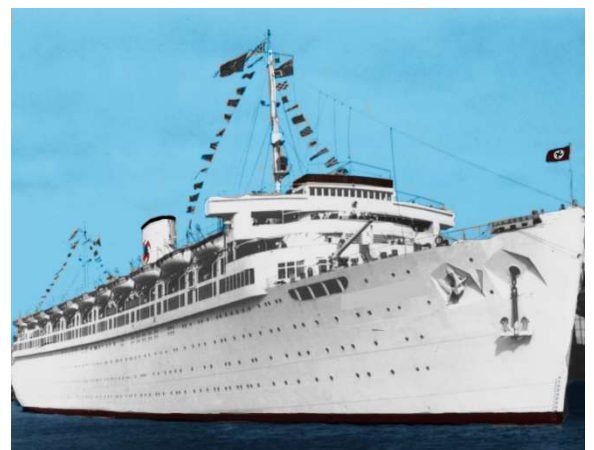
26. Tallinna dominiiklaste klooster oli üsna tüüpiline kloostrikompleks oma klausuuri, ristikäikude, dormitooriumi, refektooriumi, kapiitlisaali ja teiste komponentidega. 1954. aasta väljakaevamised tõid esile kiriku põhjaseina ääres ruudukujulise (2,7 x 2,7 m) ruumi alusmüürid. Arvatavasti oli tegemist tonsooriumiga, mis rituaalse paigana oli kloostrites kunstipäraselt kujundatud. **Mida tehti kloostrites tonsooriumis?**

27. Tallinna linnapea saab varsti 44-aastaseks. Ühe riigi pealinna linnapea on temast 10 aastat noorem. Enne linnapea ametit juhtis ta riigi tolliametit ja korruptsioonivastase võitluse agentuuri. 5 korda on ta tulnud riigi jalgpallimeistriks. Vaatlejad peavad tõenäoliseks, et kunagi saab temast oma isa asemel riigi president. **Nimetage linn**, mille linnapeast on jutt (ja pilt).

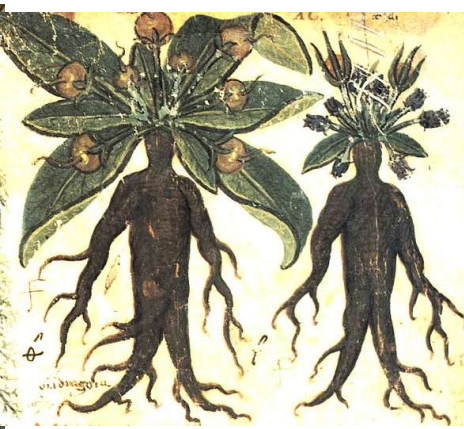
28. 1883-1884 hooajal peeti esimesed Briti Meistrivõistlused (*British Home Championship*) jagpallis. Lõppes see sari täpselt 100 aastat hiljem, põhjuseks järjest sagenenud jalgpallihuligaanide omavahelised kokkupõrked ja provokatsioonid. Viimase hooaja lõppseis oli huvitav: kõigil 4 võistkonnal 1 võit, viik ja kaotus. Võitjaks kuulutati ainus positiivse väravate vahega võistkond, kelle eest viimase värva lõi Gerry Armstrong. **Mis võistkond selle legendaarse sarja viimasena ehk siis hooajal 1983-84 võitis?**

29. Pildil on „Kraft durch Freude“ tellimusel 1938. aastal valminud ristluslaev, mille nimeks pidi saama „Adolf Hitler“. Laevale anti aga 1936. aastal Davosis mõrvatud NSDAP Šveitsi haru juhi nimi. Laeva ristimisel viibis Adolf Hitleri kõrval kadunu lesk Hedwig, kes kunagi oli olnud Hitleri sekretäriks. Laeval olid voodikohad 1471 reisijale ja 426 meeskonnaliikmele. Enne sõja algust tehti kruiise ümber Itaalia ja Norrasse, 22. septembril 1939 aga anti laev üle *Kriegsmarine*’le ja kohandati laatsaretiks. **Mis oli laeva nimi?**

30. Kuulete lugu (Herb Alperti töötlustes), mis 1942. aasta veebruaris pälvis muusikaajaloo esimese kuldplaadi. Lugu on pärit ühest 1941. aastal esilinastunud filmist, kus üht peaosalist Karen Bensonit mängis Sonja Henie. Küsime **filmi nime**.

vanast Pärsiast pärit nime kannab taime ka ladina, vene ja inglise keeles, teine antiigist pärit nimi on aga kasutusel saksa ja sealtkaudu ka eesti keeles. Taime juur meenutab inimest, nii on seda juba antiikajast peetud maagiliseks. XII sajandil soovitas õpetlane Hildegard von Bingen meeslasele kasutada naissoost taime (pildil paremal) ja vastupidi. Teisel pildil näete õitsvat taime. **Mis taime?** Vastata võib kõigis eelnimetatud keeltes.

31. Septembris 1518 toimus Firenzes Lorenzo di Medici abiellumise puhul Niccolo Machiavelli tuntuima komöödia esietendus. Näidendi pealkirjaks on ühe taime itaaliakeelne nimi. Peaaegu sama,

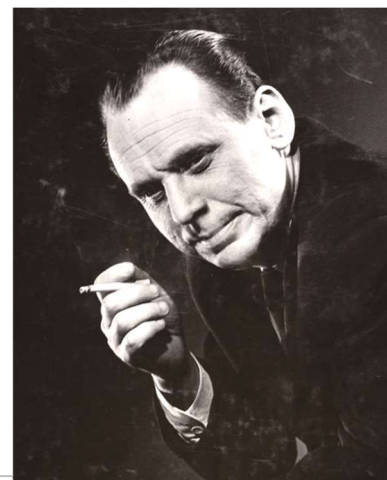
32. Kahe Saksamaa ajaloolise taasühinemise kuupäevaks on 3. oktoober 1990. Üks Eestile oluline sündmus leidis aset päev varem Koblenzis, kus saksa- ja venekeelsele protokollile kirjutasi alla ühelt poolt Friedrich Kahlenberg ja Wilhelm Lenz, teiselt poolt Jüri Kivimäe ja Raimo Pullat. **Mida see protokoll käsitles?**

33. Paremal seisab füsioterapeut Indrek Tustit. **Küsi aga tema triibulistes särkides hooaluseid.** 29. aprillil 1978 sündinud kaksikud on 438 nädalat juhtinud tennise paarismängu edetabelit, võitnud 118 turniiri, millest 16 on suured slämmid ja üks – London 2012 – olümpiavõit. 2 punktiks piisab perekonnanimest.

34. Lodewijk Frederik Ottens (1926-2021) ehitas teismelisena endale raadio, et sakslaste okupeeritud riigis salaja kuulata *Radio Oranje* saateid. Inseneriks õppis ta Delfti Tehnikaülikoolis. Tema juhtimisel valminud leiutist tutvustati 1963. aastal Berliinis IFA messil. Masstootmine algas 1964. aastal Hannoveris, toode levis kiiresti üle maailma ja püsis oma valdkonnas juhtpositsioonil kuni 1990ndateni. Asemele tulid uued tooted ja tehnoloogiad, mille arendamisel ka Ottensil oma osa oli. **Nimetage see 1963. aasta toode.**

35. Pildil on mees, keda paljud on pidanud oma õpetajaks. Sealhulgas Kalju Komissarov. Mõlemad olid sündinud 8. märtsil, nende vanusevahe oli täpselt 20 aastat. Koos võeti vastu lavakunstikateedri tulevane 13. lend, aga koos neid õpetada ei jõutud, õpetaja lahkus siit ilmast enne 1. septembrit. **Kellest on jutt?**

36. Soome turismistatistika näitab külastajate arvult kolmandana Suomenlinna merekindluse ja Linnanmäe lõbustuspargi järel üht 1969. aastal valminud objekti. Seda on külastanud Elizabeth II, Jimmy Carter, Indira Gandhi, Jose Carreras jpt. Objekti kavandasid vennad Suomalaised (Timo ja Tuomo). **Mis nime kannab see objekt?**

37. Rootsi filmauhinda antakse välja 1964. aastast. Pildil hoiab seda 2013. aasta laureaat Hans Folke Alfredsson (1930-2017). Auhind kannab ühe eluka nime ja üritab seda ka kujutada. **Mis loomaga on tegemist?** Vastata võib eesti või rootsi keeles.

38. Johannes Aavikule ei meeldinud täheühendiga -nd lõppevad uudissõnad ja ta otsustas omal moel nende levikule kaasa aidata. **Millise kahe produkti** uuteks nimetusteks soovitas ta „lüpsendi paksendi klopend“ ja „lüpsendi paksendi klopendi jätendi hapend“?

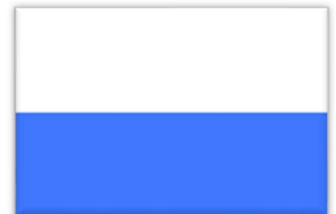

39. 1885. aastal asutati Chemnitzis firma, mis tootis jalg- ja mootorrattaid, autosid jm tehnikat. Nimi võeti aasta vanemalt Inglismaa autofirmalt *Rover*,

tõlkides selle sõna lihtsalt saksa keelde. Saksa firma lõpetas autotootmise viimase maailmasõja ajal, pärast sõda kolis tehas Bielefeldi, aga autosid enam ei tehtud. Mootorrattatootmise andis küsitav firma juba 1929. aastal ära tšehhile František Janečkile. Nõukogude ajal kultusmootorratta seisu tõusnud JAWA nimi viitabki küsitavale Saksamaa ettevõttele. **Nimetage see ettevõtte.**

40. Kuulete üht 17-aastast tütarlast laulmas pahast poisist (*Bad Guy*). Lugu on albumilt *When We All Fall Asleep, Where Do We Go*, mis on olnud esikohal nii USA-s Bilboardi edetabelis kui Inglismaal, Austrias, Šveitsis, Uus-Meremaal kui küllap mujalgi. **Kes laulab?**

41. Viini kongressi tulemusena sai üks linn 1815. aastal vabalinna staatuse. Vabalinna juurde kuulus territoorium pindalaga 1164 km². Linn nautis tollivaba kauplemist Austria, Preisimaa ja Venemaaga, seales 1364. aastal asutatud ülikoolis õppisid tudengid kõist kolmest riigist. Vabalinna elanike arv ulatus 1843. aastaks 143 tuhandeni. 1848. aasta revolutsioonisündmused tegid õitsengule lõpu, vabalinnast sai suurhertsogkond Austriale kuuluva Galiitsia koosseisus, küsitavast linnast Galiitsia suurim linn. Linna lipp on praegugi valge-sinine. **Mis linn?**

42. Need on ühe riigi 2019. aasta parimad sportlased. Kummalegi polnud see tiitel esmakordne. **Kes on pildil ja mis riigist?** 1 õige komponent annab 1 punkti, 2 või 3 – kaks punkti.

43. Kes on pildil? Tema isa oli teatri- ja filminäitleja („Elu tsitadellis“, „Valgus Koordis“). Vennal on olnud au olla Paul Kerese järel teine maletaja Eestis, abikaasa on esindanud NSV Liitu suisa olümpiamängudel.

44. Maailma mitmevõistlejate lemmikvõistluspaigaks on Austria asula Götzis. **Millise Austria läänepiiril asuva liidumaa** koosseisu kuulub Götzis? Liidumaa lipp on samasugune kui Monaco vürstiriigil (puna-valge), ühine 35 km pikkune piir on liidumaal teise pisiriigiga.

45. Kes on daam pildil esiplaanil? 2 punkti annab tema **nimi, 1 – ametinimetus**. 2001. aasta maikuus tehtud originaalpildil on tegelasi rohkem, aga mõned lõikasime pildilt välja.

46. 28. augustil 1910 kuulutas juba 50 aastat oma valdustes valitsenud vürst ennast kuningaks ja riigi kuningriigiks. Teda nimetati „Euroopa äiapapaks“, kuna ta 9 tütrest neli said endale kuninglikust soost abikaasad. Üks tütar abiellus Vittorio Emanuele III-ga, kaks tütart läksid mehele Romanovitele (kellest üks oli Nikolai Nikolajevitš, Venemaa armee ülemjuhataja maailmasõjas 1914-1915). Iseseisev kuningriik püsis vaid 8 aastat, novembrini 1918. Kuningas, keda Wilhelm II kutsus „Vanaks röövlipéalikuks“, suri pagenduses Prantsusmaal 1921. aastal. **Nimetage kuningas ja kuningriik.**

47. Pärast riigi esimese presidendi (tema nime asemel näitame pilti) 24 aastat kestnud ametiaja lõppu 1985. aastal on küsitavas riigis presidendid vaheldunud üsna korrapäraselt:

- 1985-1995 Ali Hassan Mwinyi
- 1995-2005 Benjamin William Mkapa
- 2005-2015 Jakaya Mrisho Kikwete
- 2015-2021 John Magufuli
- alates märtsist 2021 Samia Suluhu Hassan, praegu ainus naispresident Aafrikas.

Mis riik?

48. Augusti lõpul jõudis Tiit Pruuli juhitud Arktika-ekspeditsioon ühele saarele. Maris Pruuli kirjutab: „Tegu on Gröõni meres asuva poole Hiiumaa suuruse saarega ... Laiuskraad on sama, mis Nordkapil (71), aga kliima arktiline. *** külje all kohtuvad külm Ida-Gröõni ja soe Golfi hoovus, mis tekitavad kohtumispaigal rohkesti udu. Saarel on keskmiselt 3 täiesti selget ja 88 täiesti udust päeva aastas. Ülejäänud päevi iseloomustavad puudulik nähtavus ja sademed. Taimestik on sel vulkaanilisel kaljusaarel napp, põhiliselt pehme vetruv sammal, millel soovitati üliettevaatlikult käia, sest see varjab ka kaljulõhesid, milles hea jalgu murda. Loomi (enam) pole. Polaarrebased, keda karusnaha pärast kütiti, võeti küll aastakümneid tagasi kaitse alla, aga paraku olid nad selleks ajaks juba otsas.“ **Mis saar?**

- 49.** Nimetage kaks araabia riiki, mille sõjalised kulutused on suhteliselt (osakaal majanduse kogutoodangus – GDP-s) kõige suuremad. Arvestus hõlmab riike, mille sõjalised kulutused ulatusid 2019. aastal vähemalt 5 miljardi dollarini. Esimeses küsitavas riigis on see osakaal 8,8% (absoluutsumma 6,7 miljardit \$), teises 8,0% (absoluutsumma 62 miljardit \$). Absoluutarvestuses on teine riik maailmas 5. kohal, olles tagapool USA-st, Hiinast, Indiast ja Venemaast.

- 50.** Mis ansambel? Kuulete üht lindistust 1966. aastast. Kolmest vennast, nende onupojast ja koolivennast koosnev viisik moodustas 1961. aastal ansambli, mis 2012. aastal viimast korda kokku tulles andis maailmaturneel 75 kontserti ja ilmutas oma 29. stuudioalbumi *That's Why God Made the Radio*.

- 51.** Ameerika Filmikunsti ja -teaduste Akadeemia asutati 1927. aastal ja annab

1929. aastast välja filmi-Oscareid. Üks akadeemia liikmete ülesandeid ongi Oscarile kandideerivaid filme hääletada. 2020. aastal kutsuti akadeemiasse 819 uut liiget, misjärel on liikmeid kokku ligi 9400. Kutse sai ka eestlane Tambet Tasuja. **Mis ametit** on ta juba 22 aastat filminduses pidanud?

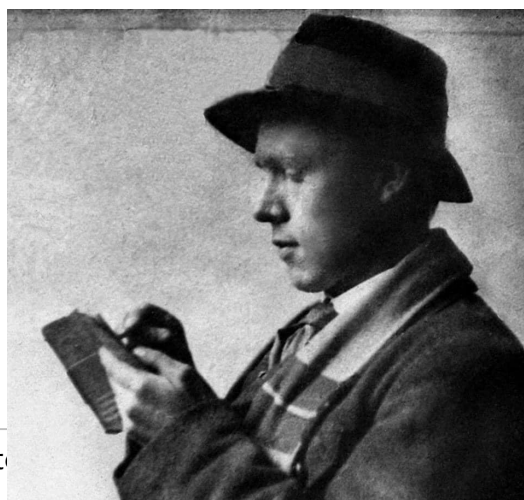
- 52.** Piltidel on kujutatud Josh Giegel ja tema juhtimisel 2020. aastal valminud rajatis. **Palume vastuseks rajatise otstarvet või nime.** Kumbki vastus annab 2 p.

- 53.** See riik on silma paistnud sellega, et on raha teeninud riikliku tunnustamise eest. Loobus 2002 Taiwani tunnustamisest ja sai selle eest Hiinalt 130 miljonit dollarit,

2005 tunnustas Taiwani uuesti ja sai Taiwanilt toetust. 2010 sai Venemaalt 50 miljonit dollarit Abhaasia ja Lõuna-Osseetia tunnustamise eest. ÜRO liige aastast 1999, diplomaatilised suhted Eestiga aastast 2012. **Nimetage riik.**

- 54.** Selline on üks stiilinäide 1905. aastal Peterburis sündinud kirjanikult. Rühmituse OBERIU manifesti avaldamine viis 1931. aastal poeedi vahistamiseni ja Kurskisse asumisele saatmiseni. 1939 ilmus jutustus „Vanaeit“, sealtpeale sai poeedist proosakirjanik. Sõjaväest pääsemiseks hullumeelsust teeselnud kirjanik vahistati taas 1941 ja suri Leningradi vaimuhaiglas 1942. Tema loomingut on ka eesti keelde tõlgitud, viimati lasteraamat „Siil ja siisike“. **Kellest on jutt?**

Дни летят, как ласточки,
А мы летим, как палочки.
Часы стучат на полочке,
А я сижу в ермолочке.
А дни летят, как рюмочки,
А мы летим, как ласточки.
Сверкают в небе лампочки,
А мы летим, как звездочки.

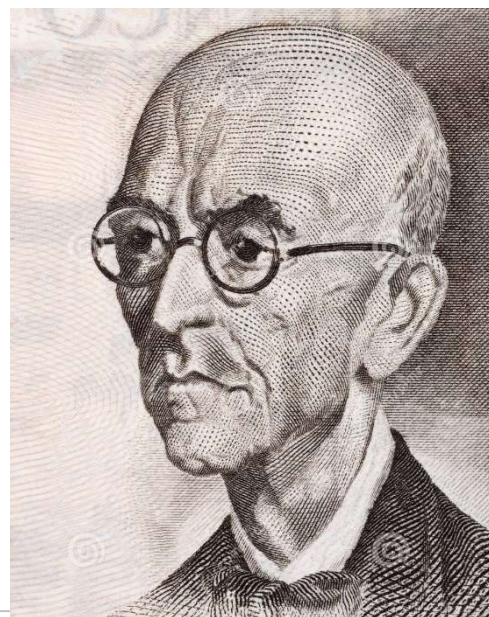
55. Parima naisnäitleja Oscari laureaatidest vanim on pärast Olivia de Havillandi lahkumist piltidel kujutatud daam. 50 aastat käis ta ühist eluteed Paul Newmaniga. Oscari tõi talle 1957. aasta film *The Three Faces of Eve*, seal oli pärit mustvalge pilt. **Kes on see näitleja?**

56. Samal aastal, kui viimast korda krooniti Roomas keisrit (see viimane oli Friedrich III) ning sündisid Girolamo Savonarola, Leonardo da Vinci ja Richard III, mainiti kirjalikult esmakordselt Põlvat. Tõsi, siis veel kihelkonda, aga kihelkonnakirik oli sealsamas, kus praegu, püsti juba XIII sajandil. Sama aastat võib lugeda ka eurooplaste orjakaubanduse alguseks, kui paavst Nicolaus V andis Portugali kuningale Alfonso V-le loa purjetada Lääne-Aafrikasse usmatuid alistama. **Mis aasta?**

57. Kes on see heledas mundris ohvitser? Teda saadab Theodor Burchardi, kelle kontor okupeeritud idaalade laevastiku ülemjuhatajana paiknes praeguse Tallinna linnavalitsuse majas.

58. Neid nimesid - Kaljo Põllu, Enn Tegova, Peeter Lukats, Lembit Karu, Jaak Olep, Rein Tammik, Peeter Urbla, Asta Põldmäe (Hiir), Kaur Alttoa ja Toomas Raudam – ühendab 1967. aastal Tartu ülikooli kunstikabineti juures tekkinud kunstirühmitus. Oma nimeks võtsid nad ühe sõna Simuna murrakust, mis kirjakeeles tähendab „rahulolematud“. **Mis nime see rühmitus kandis?**

59. 1994 vallandus Rwandas genotsiid, mille käigus hutud tapsid peamiselt vähemusrahvast tutsisid. Genotsiid nõudis 100 päeva jooksul erinevail hinnanguil ligi miljoni inimese elu. **Milline 6. aprillil 1994 aset leidnud sündmus oli Rwanda genotsiidi ajendiks?**

60. Kuulete Artur Rubinsteini esituses rituaalset tuletantsu balletist „Suur võlur – armastus“. Balleti autoriks on Hispaania tuntuim helilooja, siin on tema portree 1970. aasta 100-peseetasel rahatähel. **Nimetage helilooja.**

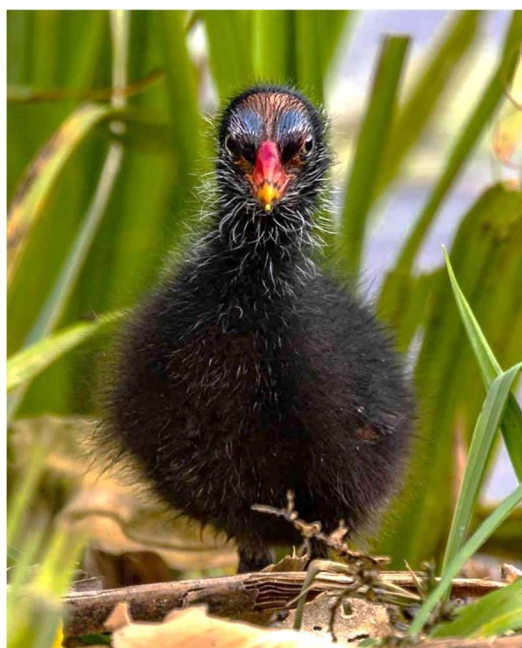

61. „Estonia“ mängukavas püsib 2016. aastast taas „Viiuldaja katusel“, taas Georg Malviuse lavastuses. Nimiosas on praeguses lavastuses (seda ka tuleval teispäeval) Mait Malmsten, mitte enam Jüri Krjukov ega Peeter Oja. Golde rollis on Helgi Sallo asemel Liina Vahtrik, Sallo ise tuleb lavale Yentena. **Nimetage kuupäev ja aasta**, mil „Estonias“ esietendus Malviuse esimene lavastus. Et valiti just see kuupäev, sellel on sügav sümboolne tähendus.

62. 2019. aasta lõpus esilinastus Shakespeare'i ühe kuniganäidendi kolmas silmapaistev ekraanivariant (seekord ka eelmisele kuningale pühendatud näidendist episoodi hõlmates). 1944. aasta ekraniseeringus oli peaosas Lawrence Olivier, 1989. aastal Kenneth Branagh. Pildil on 1387. aastal sündinud peategelane ja teda 2019. aasta filmis kehastanud 1997. aastal sündinud näitleja. **Nimetage mõlemad.**

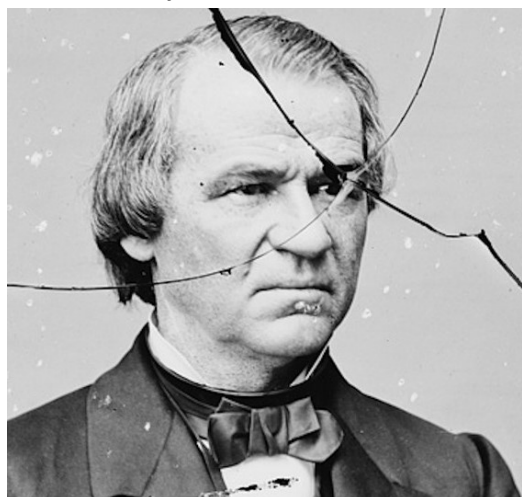

63. Ühel Leie külas Viljandimaal asuval ettevõttel on kliente väga mitmel pool maailmas, sealhulgas prominendid Gordon Ramsay, David Beckham, Guy Ritchie. Ettevõtte looja Priit Kallas pärjati märtsis 2021 audiitorfirma Ernst & Young konkursil aasta ettevõtjaks. **Mis toote** nimetatud prominendid Eestist soetasid?

64. See hakisuurune lind pesitseb Eestis kõikjal väiksematel veekogudel, mille kallastel kasvab lopsakas taimestik. Foto on tehtud Viljandis Paala tehisjärvel. Rohkem on neid kuulda kui näha. Ujulestade puudumisele vaatamata on tegu hea ujuga, aga ka roostikus ja hundinuiade vahel tegutsevad nad vilkalt ja osavalt. **Mis lind?** Ta on üks neist, kes 1970ndail endale uue ja lühema nime said, aga 2 punkti annab ka tema endine nimi.

65. See elanike arvult Tallinnaga võrdne linn asub Jaapani edelapoolses otsas Kyushu saare läänerrannikul. 1543. aastal sattus siia laev portugallastega, mida peetakse eurooplaste ja jaapanlaste esimeseks kontaktiks. Sellelt laevalt jõudsid Jaapanisse esimesed tulirelvad. Pisikesest kalurikülast sai portugallaste toetuspunkt Jaapaniga kauplemiseks, siia jõudsid leib, tubakas, kaardimängud, nõöbid ja palju muud senitundmatut. Jesuiidid asutasid siin kirikuid ja levitasid kristlust. 1614. aastal sattus kristlus keelu alla. Kaubandus aga laienes tasapisi, tulid hollandlased, siis hiinlased jt. Linnas arenes laevaehitus, omandades erilise tähtsuse II maailmasõjas keiserliku sõjalaevastiku loomisel. Kristlaste osakaal on selles linnas aga nüüdki suurem kui kusagil mujal Jaapanis. **Mis linn?**

66. Donald Trumpist sai kolmas president USA ajaloos, keda esindajatekoda on soovinud ametist kõrvaldada. 1998. aastal taheti lahti saada Bill Clintonist ja 1868. aastal Pildil kujutatud härrasmehest. Mõlemal juhul blokeeriti algatus senatis ja presidendid jäid ametisse. **Kes on pildil**, USA president 1865-1869?

67. Pildil on koolihoone, mis valmis 1930. aastal Anton Soansi projekti järgi. Maja põles sõjas müürideni paljaks, kuid ehitati enam-vähem samasugusena taas üles. Siin on tegutsenud erineva taseme ja nimega õppeasutused. **Nimetage neist üks.**

68. Seda nime on kandnud 13 paavsti. Üsna mitu neist on olnud ajalooliste sündmuste tunnistajaks või osaliseks. *** I kaitset Roomat 452. aastal Attila juhitud hunnide eest ja sundis ta alistuma, pälvides Suure lisanime. *** III kroonis 800. aastal Karl Suure. *** IV tõrjus edukalt saratseene, ehitades Roomat lõuna poolt kaitsva müüri. *** IX ajal paisus tüli lääne ja ida kristlaste vahel suureks skismaks ehk kirikulõheks, mis "vormistati" vastastikuse kirikuvandega 24. juulil 1054, kaks kuud pärast paavsti surma. *** X ajal jaanuaris 1517 riputas Martin Luther oma 95 teesi Wittenbergi kiriku uksele, millest sai alguse uus tänaseni kestav kirikulõhe. *** XIII üritas katoliiklasi ja õigeusklikke taas ühendada, aga tema tingimused ei osutunud Konstantinoopoli patriarhile vastuvõetavaks. *** XIII on muide ka tänaseni vanim paavstitoolil istunud mees, 20. juuli 1903 siit ilmast lahkudes oli ta 93-aastane. Obskuursel X sajandil valitses neli ***-d, neist V ja VIII leidsid vägivaldse surma peatselt pärast kukutamist. **Mis nimi ühendab neid paavste?**

69. **Mis valdkonnas** on suurimateks autoriteetideks Michel saksakeelses ja Scott inglisekeelses maailmas?

70. Kuulete salvestist mulluselt Jazzkaarelt. Laulja on sündinud Põlvas 25 aastat tagasi ning kõigepealt seal ja hiljem Tallinnas laulu ja klaverit õppinud. **Kes on see Põlva juurtega soulilaulja?**

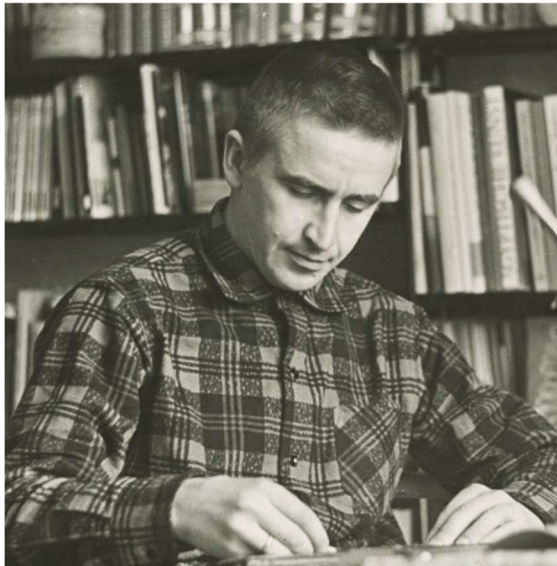
71. II maailmasõja üks sügeid episoodide oli Bataani lahing jaanuarist aprillini 1942, kus üle 70 000 mehe võeti sõjavangi. Neist 66 000 asus 100 km pikkusele surmamarsile rongijaama. Kohale jõudis neist 54 000, pärast sõja lõppu naases kodumaale 15 000. **Nimetage kaks riiki:** kus see lahing toimus ja mis riigi esindajad moodustasid vangivõetutest lõviosa.

72. Bernd Mayländer lõpetas oma autosportlase karjääri 2004. aastal DTM sarjas, paraku erilise eduta (üks etapivõit Hockenheimringil 2001). Sellestsaamast 2001. aastast tänaseni on ta täitnud autospordi maailmas üht olulist rolli. **Millist?**

- 73.** USA osariikide pealinnade hulgas on vaid üks miljonilinn. Tegemist on elanike arvult USA 5. linnaga (1,6 miljonit). Arvestatud on linna kui haldusüksust, ilma eraldi haldusüksusi moodustavate eeslinnadeta. Linn on USA-s üks vähestest, mis on esindatud nelja sportmängu (ameerika jalgpalli, pesapalli, korvpalli ja jäähoki) kõrgliigades. Neist kolm klubi kannavad osariigi ja üks pealinna nime, kaks baseeruvad pealinna eeslinnas Glendale'is. **Nimetage osariik ja selle pealinn.**

- 74.** Kes on pildil? Tema mälestusteraamat "Pääsemine helgest tulevikust" ilmus 2010. aastal, autor on aga tänaseni täies elujõus toimetamas.

- 75.** Dian Fossey, Jane Goodall ja Birutė Galdikas moodustasid töörühma, mida sageli kutsuti nimega *The Trimates*. Omavahel hüüti seda töörühma ka Leakey ingliteks (*Leakey's Angels*), briti teadlase Louis Leakey järgi, kes töörühma tegevust algupoole koordineeris. Fossey hukkumine 1985. aastal on tänaseni jäänud müstikaks, tema elukäiku kajastas üks 1988. aasta film, peaosas Sigourney Weaver. **Keda või mida see töörühm uuris?**

- 76.** Nad tutvusid 1917. aastal Roomas Djagilevi balletitrupis, kus kunstnik valmistas ette lavakujundust ja kostüüme Eric Satie ja Jean Cocteau balletile „Paraad“. Modernse balleti esietendus Pariisis 18. mail 1917 lõppes skandaaliga, kunstnik ja baleriin aga abiellusid aasta hiljem. **Nimetage kunstnik**, kelle maali oma baleriinist abikaasast paremal näete.

- 77.** Naiste male maailmameistrist (2004-2006) sai 4. aprilli 2021 valimistel oma riigi parlamendi liige ja partei ITN ametlik peaministri-kandidaat. ITN kogus ligi 18% häältest. **Mis on maailmameistri nimi** (2 punkti)? **Riigi nimi** – 1 punkt.

- 78.** Teadusajakirjas *The Lancet* ilmus artikkel 19-aastaste noormeeste keskmise pikkuse kohta Euroopas 2018. aastal. 7 riiki jäid alla 175 cm (kõik Lõuna-Euroopas, Portugalist Aserbaidžaanini). 3 riigi noormehed on pikimad (183...185 cm). **Nimetage need 3 riiki.** Nad on pindalalt üsna ühesuurused, suurim ületab väikseimat 1,2 korda.

79. Pildil on ühe pealinna suurim vaatamisväärsus. Siin paiknes roomlaste garnisonilinn, kuhu 86. aastal paigutas oma leegioni (*Legio III Flavia Felix*) keiser Domitianus. Kahe torniga värava nimeks (pildil keskel) on Zindan, see on rajatud 1460. aastal. Läbi selle värava viib puusild keiser Leopold I nime kandva bastioni ja barokkväravani. **Mis on kindluse nimi** (2 punkti)? **Linna nimi** – 1 punkt.

80. Kuulete Raadio 2 aastahitti 2007. Selle esitab Pärnu poiste ansambel, kes tollel aastal kogus tuntust üle Euroopa ja pälvis mitmeid auhindu nii Eestis kui mujal. 2009. aastal ilmus kauaoodatud album, mis jäi ka bändi ainsaks. **Mis oli bändi nimi?**

81. Selles koopas on jõgi, järv, kosk ja kasvavad puud. Koobas kulgeb lubjakivimäestikus paralleelselt mererannaga, mis jääb paarikümne km kaugusele. Pikkust on tal ligi 9 kilomeetrit ja sügavust u. 150 meetrit, seal leidub kuni 80 m kõrguseid stalagmiite. Koopasse jõudmine pole lihtne, tuleb laskuda mööda köit otse alla 80 meetrit. Koobas asub 17. põhjalaiuskraadil, keset troopilist džunglit. Avastati 1991, mil leiti vaid koopa suue. Esimest korda sisenesid Suurbritannia koopauurijad sinna alles 2009. aastal. **Millises riigis** asub see teadaolevalt maailma suurim koobas?

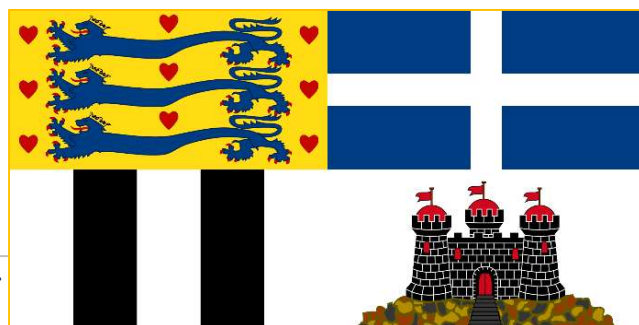

82. Sel mustvalgel pildil õitseb heliotroop – taim, mille õite värv on andnud nime ühele erilisele värvitoonile. See toon kuulub muuhulgas Stabilo viltpliiatsite standardnomenklatuuri. **Mis värvi on heliotroobi õied?** Õigeid vastuseid on kaks, sest heliotroop jääb kahe tuntud värvitooni vahele. 2 punkti annab ükskõik kumma nimetamine.

83. See teos on järg Alam - Kolkaküla kroonikale, mis alguse sai "Eesti ümberlõikajas." Tegutsevad kolm venda Tammejussi (tõsirahvuslane, pragmaatik-eurokraat ja lumehelbeke), president

Tormi Sära, gei Reseeda, sotsiaalteadlane Kaisa-Pedeira Kusinen, vene uuringute teadur Aet Mstislavna Bõh, Euroopa meister jäälaulmises Topsy Braun, propagandaministeeriumi ajadesulataja Mats Putski jt. **Nimetage autor ja teos.**

84. Näete ühe kuninglikust soost isiku lippu. Kaks ülemist välja viitavad kahele riigile, mis kuulusid tema sünnipärase tiitli juurde. **Kelle lipp ja kus asub lipul kujutatud loss?**

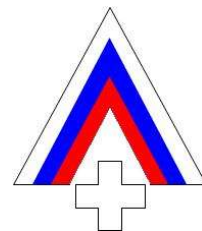

Vinni *

85. Kes on see 2021. aasta komeet talispordimaailmas? Maailmameistrivõistlustel teenis ta 4 kuld. Juunioride MM-i Otepääl 2018 ta veel nii edukas ei olnud, teenides tavadistsil ja jälitussõidus hõbemedali.

86. Selline oli ühe väeüksuse käiseembleem. Üksus moodustati 19. juunil 1919 ja saadeti laiali kevadel 1920. Tuhanded võitlejad surid tüüfusse, massihaudadele Kopli ja Narva kalmistutel püstitati mälestusmärgid. Kopli mälestuskabel koos kalmistuga hävitati 1946. aastal, Narvas rajati kalmistule uus memoriaal aastail 1992-2010. Mis väeüksus?

87. Hiljuti

keskkonnaministri ametit pidanud Rain Epler asutas 2016. aastal Kärgula külas maakonna esimese väikepruulikoja. Levinumad õllesordid on Joonik, Sitik, Elgita, aga ka Jevgeni, mille pudelit ja sisu kujutab see foto. Mis nime kannab see pruulikoda? Kes õllesõber ei ole, võib pakkuda maakonda, kus tehas asub (1 punkt).

88. Selle spordiala maailmameistritele antakse 1976. aastast alates auhinnaks kulla ja kalliskividega ehitud käevõru. Mullu pälvis maailmameistri käevõru esimese eestlasena noormees pildil. Kes? Mis spordialal?

89. Mis tõugu koer esineb mängufilmis "Seltsimees laps" Leelo Tungla koera, eesti hagija esiisaks peetava Sirka asemel? Tegemist on Inglismaa ja Šotimaa piirialalt pärit karjakoeraga. Koeratõu erinevaid värvivariante on tohtu hulk, lubatud ei ole vaid valdavalt valget värvi koerad – need pidavat lammastele liigselt lamba moodi tunduma. Pilt (mis ei ole pärit kõnealuselt filmist) näitab koera tüüpilises lammaste hirmutamise poosis.

90. Kuuldava marsi pealkirjaks on „*** hiilgus“. Mis maa hiilgust kajastab see 1871. aastal komponeeritud marss?

